

Rizikové faktory vzniku nozokomiálních nákaz

Nozokomiální nákaza je nákaza vzniklá při pobytu v nemocnici nebo v příčinné souvislosti s tímto pobytem. ^[1]

 Podrobnější informace naleznete na stránce Nozokomiální nákazy.

Nozokomiální nákazy vznikají a šíří se jen za určitých podmínek. Nutná je přítomnost původce nákazy, cesty přenosy a vnímavého jedince.

Původce

Původcem může být vlastní mikroflóra pacienta – *endogenní* nozokomiální nákazy – nebo zdravotník či návštěva – *exogenní* nozokomiální nákazy.

Exogenní nozokomiální nákazy

Původce nozokomiální nákazy byl do vnitřního prostředí pacienta **zavlečen zvenčí**. Zdrojem může být nemocniční personál či návštěvy.

K přenosu dochází nejčastěji **rukama personálu** nebo kontaminovanými **nástroji**, zejména není-li dodržena bariérová ošetrovatelská péče. Touto bariérovou péčí se má na mysli zejména *dodržování hygieny rukou*, využívání *ochranných pomůcek* (rukavice, ústenky...) a individualizace těchto pomůcek.

Dalším rizikem může být podcenění jinak banálních onemocnění (faryngitidy...) jak ze strany personálu tak návštěv a přenos těchto onemocnění na vnímavého jedince.

Endogenní nozokomiální nákazy

Endogenní nozokomiální nákazy jsou infekce vyvolané některou ze složek **běžné mikroflóry** postiženého, zavlečenou z místa svého přirozeného výskytu na jiné místo vnímavého jedince, většinou během operace nebo invazivního diagnostického či terapeutického výkonu.

Zdrojem může být i mikroflóra, která zůstává na svém přirozeném místě, ale za určitých okolností aktivuje infekční proces.

Cesta přenosu

Jedná se o přenos mikroorganismů od původce k vnímavému jedinci.

Přenos může být přímý nebo nepřímý. Při **přímém přenosu** se vnímavý jedinec přímo setká s původcem. Při **přenosu nepřímém** se původce nákazy s vnímavým jedincem nesetká přímo, jedná se o přenos právě rukama personálu, vzduchem nebo nástroji či pomůckami.

Vnímavý jedinec

Vnímavý jedinec je osoba se sníženou obranyschopností. Rizikovým faktorem pro vznik nozokomiální nákazy je již samotné základní onemocnění. Jsou to zejména pacienti se **sníženou imunitní odpovědí**, jako jsou pacienti nakažení virem HIV nebo pacienti s onkologickým onemocněním. Dalším rizikovým faktorem je poškození **kožní či slizniční integrity** (poranění kůže či narušení sliznic, dekubity...). Významně se na vzniku nozokomiálních nákaz podílejí **invazivní vstupy** – periferní či centrální žilní katetry, periferní močové katetry nebo invazivní vstupy do dýchacích cest. Veškeré invazivní diagnostické i léčebné zákroky jsou rizikovým faktorem. Také samotná **délka hospitalizace** nebo **věk** predisponuje ke vzniku nozokomiální nákazy.

Epidemiologické hledisko

Z epidemiologického hlediska rozdělujeme nozokomiální infekce na specifické a nespecifické.

Nespecifické probíhají nejen v nemocnicích, ale mohou se šířit i v jiných kolektivech dané lokality (například alimentární infekce, zejména pak salmonelové).

Specifické nákazy vznikají pouze jako důsledek diagnostických nebo terapeutických zákroků (často inokulace či implantace agens přímo do tkáně, rány, močového traktu apod.; méně často se infekce šíří kapénkami nebo alimentární cestou). U těchto nákaz nevzniká trvalá imunita. Obvykle nejsou ani přenosné (až na výjimky) na osoby kolem nemocného.

Odkazy

Související články

- Nozokomiální nákazy

Použitá literatura

- BEDNÁŘ, Marek, Andrej SOUČEK a Věra FRAŇKOVÁ, et al. *Lékařská mikrobiologie : Bakteriologie, virologie, parazitologie*. 1. vydání. Praha : Marvil, 1996. 558 s. ISBN 8023802976.
- LOBOVSKÁ, Alena. *Infekční nemoci*. 1. vydání. Praha : Karolinum, 2001. 263 s. ISBN 80-246-0116-8.
- ONDROVČÍK, Petr a Miroslav VOTAVA. *Vybrané kapitoly z klinické mikrobiologie*. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 1998. 90 s. ISBN 80-210-1805-4.
- BURDA, Patrik a Lenka ŠOLCOVÁ. *Ošetrovatelská péče 2. díl*. 1. vydání. 2016. ISBN 978-80-247-5334-8.

Reference

1. VOKURKA, Martin a Jan HUGO, et al. *Velký lékařský slovník*. 10. vydání. 2015. 1124 s. ISBN 978-80-7345-456-2. .